

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 Oslo

Saksbehandlar, innvalstelefon
Tor G. Turøy, 55 57 22 22

“Inntil-vedtak” for ytingar etter sosialtenestelova

I ein informasjonsmail 8. november 2020 frå dykk til landets fylkesmenn står det mellom anna: «I forbindelse med utvikling av innsynsløsning på nav.no ble det avdekket at “rammevedtak” og “inntil-vedtak” praktiseres i kommunene. Det presiseres at denne praksisen er i strid med gjeldende regelverk, og at det ikke vil legges til rette for denne visningen i innsynsløsningen for søker.»

De har også lagt denne informasjonen ut på navet, der de presiserer at: «For NAV-kontorene innebærer dette i praksis at søknad, om blant annet dekning av strømutgifter, egenandelstak eller tannbehandling, først kan vurderes når det foreligger nødvendig dokumentasjon på det faktiske stønadsbehovet og beløpet.»

Dagens praksis

Det er rett at Nav har praksis for å gjere inntil-vedtak for ytingar etter sosialtenestelova. Vi har kjent til praksisen, og vi har meint at praksisen ikkje er i strid med lova. Vi har lagt til grunn at Nav kan gjere «inntil-vedtak», føresett at det går klart fram kva vedkomande får stønad til, med ei øvre beløpsgrense.

Straum

Vi har lagt til grunn at Nav kan innvilge stønad til for eksempel straumutgifter, utan at det er fastsett eit kronebeløp i sjølve vedtaket. Nav har då anten sett ei øvre grense for kva dei vil kunne dekke, eller dei har gitt tilsegn om at dei vil dekke kostnaden uansett kva straumrekninga lyder på. I begge tilfelle må stønadsmottakaren nødvendigvis dokumentere faktisk utgift ved å vise straumrekning eller liknande, og når dette ligg føre utbetaler Nav stønaden. Vi har lagt til grunn at slik praksis til vanleg er føremålstenleg for både sosialhjelpssøkarane og Nav.

Tannbehandling

Det er vanleg praksis at Nav behandlar søknader om sosialstønad til tannbehandling før behandlinga er fullført. Nav behandlar vanlegvis sosialhjelpssøknaden ut frå eit overslag frå den offentlege tannhelsetenesta, der det går fram kva som er nødvendig kurativ tannbehandling og kva behandlinga omtrentleg vil koste. Det at overslaget viser ein omtrentleg kostnad, betyr at ein ikkje kan utelukke at den endelege tannbehandlingskostnaden kan endre seg. Når Nav likevel fattar vedtak om sosialstønad til tannbehandling vil stønadsmottakaren kunne starte behandlinga i forvissing om at Nav vil dekke utgiftene. Når tannbehandlingar går over tid, vil Nav i medhald av vedtaket kunne dekke delrekningane etter kvart. Vi legg til grunn at slik praksis til vanleg er føremålstenleg for både sosialhjelpssøkarane og Nav.

Juridisk forankring

Både vi og Nav-kontor som har lagt til grunn at praksisen ikkje er i strid med sosialtenestelova. Vi kan heller ikkje sjå at tidlegare tolkingar av sosialtenestelova, mellom anna dykkar rundskriv 35, står i vegen for inntil-vedtak. Paragraf 18 i sosialtenestelova krev ikkje at alle vedtak skal ha beløp.

Den nye lovtolkinga dykkar har oppstått i samband med registrering av inntil-vedtak i innsynsløysinga til Digitale sosialtenester (Digisos). Vi legg til grunn at denne tekniske tenesta må kunne tilpassast til å kunne inkludere inntil-vedtak. Det vi saknar er ei juridisk utgreiing som tilseier at inntil-vedtak er i strid med lova.

Kva er best for stønadsmottakarane?

Mange sosialhjelpssøkarar har behov for hjelp frå Nav over tid, og det er vanleg at Nav gjer sosialhjelpsvedtak for tre månader om gangen. Slike periodevedtak gir stønadsmottakarane tryggleik for at dei er sikra økonomisk i heile perioden. Når vi no har ein unntakssituasjon på grunn av smitteverntiltak er periodevedtak føremålstenleg.

Dersom periodevedtaket gjeld straum, kan dei som har vedtak som gjeld for fleire månader vere trygg på at straumrekninga vil bli betalt når rekninga kjem. Vi kan ikkje sjå at det er nokon fordelar for vedkomande, korkje praktiske eller rettigheitsmessige, å måtte vente på kvar straumrekning før dei kan søkje Nav om hjelp.

Dersom Nav må vente til tannbehandlingsrekningane ligg føre før dei kan behandle søknaden om sosialstønad til føremålet, kan det i verste medføre at tannlegen ikkje vil starte behandling fordi det ikkje legg føre garanti frå Nav eller at sosialhjelpssøkarar ikkje går til tannlegen fordi dei ikkje er trygg på at Nav vil dekke kostnaden. Vi trur òg det er stor risiko for at dei som er avhengig av stønad ikkje tør ta sjansen på å gå i gang med tannbehandling når dei på grunn av dykkar nye lovforståing ikkje på førehand kan vite at behandlinga blir dekt av Nav. Om sosialhjelpssøkarar tar sjansen på å setje i gong med behandling, risikerer dei med den nye lovtolkinga å kome i gjeld, om Nav i ettertid ikkje er einig i at søkaren har rett på stønad.

På denne bakgrunn meiner vi at «rammevedtak» og «inntil-vedtak» er i samsvar med føremålet i lova om at lova skal bidra til sosial og økonomisk tryggleik.

Nav må gjere fleire enkeltvedtak

Nav vil kunne få ei vesentleg volumendring i talet på søknadar som skal sakshandsamast på bakgrunn av den nye lovforståinga. Sett på spissen vil til dømes eitt vedtak om stønad til livsopphald, buutgifter og straum for tre månader til ein person måtte erstattast med fire vedtak. Ressurssituasjonen hjå Nav tilseier ikkje at dei skal måtte handtere ein auke i talet på vedtak, og vi er bekymra for kva konsekvensar ei slik omlegging vil medføre for Navs oppfølging av stønadsmottakarar. Vi er redd for at den nye lovtolkinga vil kunne dreie Navs ressursar frå oppfølgingsarbeid til sakshandling.

Vi ønsker at de vurderer saka på nytt

Vi er altså ikkje utan vidare samd med dykk i at Nav ikkje skal kunne behandle søknader om sosialstønad til for eksempel straum og tannbehandling før dokumentasjon på beløpet ligg føre, i praksis at straumrekninga eller tannbehandlingsrekninga ligg føre. Vi meiner at omsynet til føreseielegheit

for sosialhjelpssøkarane taler for vårt syn. Nav skal behandle sosialhjelpssøknader utan ugrunna opphald. Dei som søker Nav om sosialhjelp er allereie i ein vanskeleg økonomisk og/eller sosial situasjon, og dei har vanlegvis behov for raskt svar frå Nav. Eit inntil-vedtak om hjelp vil kunne gje tryggleik for at vedkomande i alle fall vil få betalt denne utgifta når rekninga kjem.

Vi finn det rett å peike på at dersom inntil-vedtak som forvaltningsmessig verkemiddel vert tatt ut av Navs verktøykasse vil det samtidig redusere kommunane sitt sosialpolitiske handlingsrom. Det er difor ønskeleg med ei tydeleg juridisk grunngjeving dersom inntil-vedtak er i strid med sosialtenestelova.

Vi har spurt kollegaer ved eit utval av andre fylkesmannsembete; Rogaland, Trøndelag og Oslo og Viken, for å høyre med dei kva dei meiner om standpunkta og synspunkta våre. Tilbakemeldinga frå kollegaene er at dei i hovudsak er samde med oss.

Etter dette finn vi det føremålstenleg å be dykk vurdere saka på nytt. Dersom de på nytt konkluderer med at Nav ikkje kan gjere vedtak etter sosialtenestelova før dokumentasjon på beløpet ligg føre, ønskjer vi at de informerer nærare om dei juridiske vurderingane som ligg bak ein slik konklusjon.

Med helsing

Helga Arianson
fylkeslege

Øystein B. Jacobsen
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

- Helsetilsynet
- Fylkesmennene
- Bergen kommune, Etat for sosiale tenester